

FF UK připravuje organizační změny

20.7.2026 - | Filozofická fakulta UK

Zveřejněno 20. 7. 2026 Filozofická fakulta Univerzity Karlovy připravuje soubor organizačních změn, jejichž cílem je posílit dlouhodobou ekonomickou stabilitu fakulty, zjednodušit její organizační strukturu a vytvořit lepší podmínky pro spolupráci ve vzdělávání a výzkumu. Součástí návrhu je také začlenění translatologického zaměření do příslušných filologických pracovišť. Připravované změny neznamenají zánik translatologie ani vzdělávání v překladatelství a tlumočnictví. Níže zveřejňujeme podrobné vyjádření vedení fakulty, které shrnuje důvody navrhovaných změn, jejich kontext i plánovaný další postup.

Vyjádření vedení fakulty k plánovaným organizačním změnám na FF UK

V červnu jsme informovali akademickou obec o skupině organizačních změn, které vedení fakulty plánuje připravit v druhé polovině letošního roku. Teď na to navazujeme a zejména v případě Ústavu translatologie chceme obšírněji objasnit, jaké plány vedení fakulty má, v jakém kontextu a z jakých důvodů vznikají a jaké kroky nás čekají.

Komplexní organizační změna

Proces proměny struktury kateder a ústavů i oborů na FF UK probíhá už několik posledních let. Cílem těchto změn je, aby FF UK byla stabilním a efektivně fungujícím centrem humanitního vzdělávání a bádání. K tomu vede kromě jiných kroků i organizační zjednodušení struktury kateder a ústavů FF UK a posílení spolupráce ve vzdělávání a výzkumu.

V nedávné minulosti se například několik do té doby samostatných ústavů spojilo v Ústav historie nebo Ústav lingvistiky. Nyní přistupujeme ke skupině organizačních změn, k jejímuž provedení nás vedle výše uvedených motivů vede i aktuální ekonomická situace:

- zrušení Ústavu translatologie a integraci translatologického zaměření do odpovídajících filologických pracovišť – Ústav románských studií, Ústav anglofonních literatur a kultur (+ Oddělení anglického jazyka a didaktiky Ústavu lingvistiky), Ústav germánských a severských studií, Ústav východoevropských studií;
- sloučení Ústavu asijských studií a Katedry sinologie s budoucím sídlem v objektu Opletalova;
- sloučení Katedry pedagogiky s Katedrou andragogiky;
- propojení menších základních součástí s archeologickým zaměřením (Ústav pro klasickou archeologii, Ústav pro archeologii, Ústav starého Předního východu) s budoucím sídlem v objektu Opletalova;
- reorganizaci menších základních součástí s uměnovědným zaměřením (Ústav hudební vědy, Katedra filmových studií, Katedra divadelní vědy, Katedra estetiky).

Jak dál s translatologií

Motivace k reorganizaci v případě Ústavu translatologie se částečně shodují s ostatními probíhajícími strukturálními změnami. Ústav translatologie navrhujeme zrušit jako samostatnou

organizační jednotku a přenést translatologické zaměření právě na výše zmíněné ústavy podle jazykové příslušnosti. Ústav translatologie funguje nyní do značné míry paralelně k ústavům, které nabízejí vzdělávání ve stejných evropských jazycích (angličtina, němčina, francouzština, španělština, ruština). Toto uspořádání je na jednu stranu ekonomicky velice náročné a fakulta si je nemůže dovolit, na stranu druhou se tímto uspořádáním až na výjimky nevyužívají synergie ve vzdělávání a výzkumu. Model, který navrhujeme, funguje i na jiných institucích včetně některých filozofických fakult v Česku. Zároveň se nám už osvědčil v případě učitelských studijních programů, které jsou organizačně ukotvené na svých oborových pracovištích a specifická odborná témata i společné projekty se řeší v meziústavním Centru učitelství.

Nerušíme vzdělávání v oboru ani vědeckou specializaci. Translatologické zaměření na FF UK zůstane ve výzkumu a ve vzdělávání i do budoucna. V nadcházející vlně akreditací pregraduálních studijních programů navrhujeme promyslet a připravit integrované studijní programy ve zmíněných jazycích, které zahrnou jak filologickou, tak translatologickou specializaci. Toto období reakreditací pro tento cíl vytváří jedinečnou příležitost. Posílením translatologického akcentu stávajících oborů rozšíříme pole uplatnění a flexibilitu našich absolventů o tuto perspektivu a vytvořením meziústavní platformy translatologů otevřeme cestu k tomuto typu expertízy i dalším jazykům, pro něž v současnosti translatologie kurzy nenabízela. Zároveň translatologii zasazujeme do kontextu akademicky dobře fungujících oborů a ústavů. Ostatně i na nich působí řada skvělých překladatelů.

Výuka v aktuálních studijních programech zaměřených na překladatelství a tlumočnictví zůstává zachována a garantujeme možnost řádně studovat všem, kteří už je studují nebo jsou do studia přijati a ke studiu v nich se zapíší. Studující těchto programů o tom byli informováni.

Stávající ekonomická situace FF UK i její výhled však ukazují, že FF UK si nemůže dovolit do budoucna držet robustní paralelní systém ústavů pro filologické vzdělávání a ústavu pro translatologické vzdělávání. Usilujeme o vytvoření jednodušší struktury, přehlednější pro uchazeče, celkově personálně menší a s efektivnějším zajištěním výuky.

Proč právě Ústav translatologie

S ohledem na dlouhodobě neuspokojivou rozpočtovou situaci fakulty prosazujeme změny, které mají posílit obory dobře fungující, ekonomicky udržitelné a vědecky i projektově perspektivní. Oblasti, v nichž se dlouhodobě nedaří dosáhnout udržitelného stavu, se pak snažíme motivovat ke změnám. V případě, že se tyto změny prosazovat nedaří, je odpovědností vedení vůči celku fakulty zajistit, aby se perspektivní obory mohly rozvíjet, byť by to bylo za cenu rušení některých organizačních jednotek.

K rozhodnutí zrušit Ústav translatologie a do budoucna i restrukturalizovat studium překladatelství a tlumočnictví nás vedlo několik důvodů – některé jsou vnější a některé přímo souvisejí s chodem restrukturalizovaného pracoviště. Předem však chceme říct i to, co důvodem pro reorganizaci není. K organizační změně nás nevedou dramatické změny, jimiž oblast překladu v souvislosti s AI prochází. Jsme si jich vědomi včetně toho, že patrně budou mít dopad na pracovní příležitosti v celém segmentu, tak jako v oborech jiných, to však není důvodem pro zrušení ústavu.

Vnější důvody:

- Vedení FF dlouhodobě usiluje o to, aby byla akademická práce adekvátně odměňována. To se v posledních letech projevilo znatelným růstem mezd, který považujeme za správný trend napravující dlouhodobě neuspokojivou situaci. Zároveň ale platí, že kvalitní akademická práce je dnes finančně náročnější než dříve. Vzhledem k tomu, že příjmy fakulty nerostou adekvátně k růstu mezd, musíme hledat způsoby, jak lépe využívat odborné kapacity a více spolupracovat

napříč obory. Právě snaha vytvořit pro takovou spolupráci lepší podmínky je jedním z hlavních důvodů připravovaných reorganizací.

- Strategie FF jako vzdělávací instituce má přihlížet i k tomu, jak přehledná je její nabídka vzdělávání pro uchazeče; situace, kdy se vedle sebe v nabídce objevují paralelně obory, které nabízejí vzdělávání ve stejných jazycích, není dlouhodobě prospěšná a tříští uchazečský zájem, což v konečném důsledku vede k nižšímu počtu přijímaných studujících. Začleněním translatologické perspektivy do stávající struktury filologií by se nabídka měla významně zpřehlednit.

Vnitřní důvody:

Ústav translatologie se potýká s problémy, které se dlouhodobě nedaří uspokojivě řešit.

- Nízký vědecký výkon pracoviště se projevuje nejen v kvantitativním srovnání podle vnitřního mechanismu rozdělování prostředků na FF, ale rovněž v hodnocení akademických pracovníků, kde byly publikační výsledky hodnoceny mnohdy jako neadekvátní. Oba mechanismy přitom zohledňují specifika humanitních a společenskovědních oborů, nejde tedy o mechanické bibliometrické kvantitativní srovnání například s přírodními vědami, ale o poměrování výkonu v kontextu disciplín, jako je historie, dějiny umění nebo filozofie.
- Nízká efektivita výuky, která se projevuje v nevhodně nastavených studijních plánech, nutně vede k velkým personálním nárokům. I z materiálů, které představilo vedení Ústavu translatologie, je přitom zjevné, že zde je jak prostor pro redukci, tak pro synergii v rámci fakulty; k oběma těmito krokům na ústavu dlouhodobě chybělo odhodlání.
- Personální struktura pracoviště (počet vyučujících s doktorátem a počet vyučujících s habilitací) je vzhledem k velikosti ústavu nevyvážená. Opět se zde projevuje dlouhodobá nevhodná personální politika, která má vliv jak na akademickou kvalitu oboru, tak na jeho úspěšnost v projektové oblasti.

Jaké kroky jsou před námi

Kolegium děkanky schválilo a oznámilo záměr organizačních změn. Nyní probíhají série přípravných jednání a kroků, z nichž vzejde oficiální návrh na organizační změnu. Ten projednáme s odborovou organizací a předložíme Akademickému senátu FF UK ke schválení. V případě schválení Akademickým senátem vydáme rozhodnutí o organizační změně. Teprve tím se změny budou realizovat.

Plánujeme připravit organizační změny tak, aby nabyly účinnosti 1. ledna 2027. Organizační změny s sebou nesou mnoho administrativních kroků a je nejsmysluplnější činit je k začátku fiskálního roku. Zároveň se tím snažíme posílit stabilitu FF UK pro nadcházející rok 2027.

Součástí plánu pro translatologii a tlumočnictví je náš návrh, aby vzniklo meziústavní výzkumně-vzdělávací centrum, které propojí překladatele a tlumočníky i z jiných jazykových kateder (menších filologií) a které bude soustředit průběžné inovace ve výuce i projektový potenciál této oblasti do jednoho mezioborového centra. Tento model se nám za poslední léta osvědčil s Centrem učitelství na FF UK.

Příprava organizačních změn je postupná

Plán změn nevznikl ani nebyl oznámen z ničeho nic. Celý proces přípravy organizačních změn vychází z analýzy situace (ekonomické bilance, výkonu ve výzkumu, vzdělávání aj., dosud (ne)provedených změn, jejich dopadu), ze stanovení cílů a z vytyčení kroků, které k těmto cílům povedou.

Chceme postupovat transparentně, proto jsme akademickou obec seznámili s aktuálně známými konturami připravovaných změn, jakmile byly všechny relevantní druhy vstupních informací finalizované. V případě Ústavu translatologie (ale stejně tak i v případě ostatních základních součástí, jichž se týkají další z plánovaných změn) už několik jednání proběhlo, s širším vedením Ústavu translatologie proběhne schůzka ještě v červenci, schůzka s celým Ústavem translatologie je naplánována na začátek září. Na základě zkušeností s organizačními změnami na FF UK počítáme s tím, že průběžných jednání bude celkově mnohem více.

Kontext plánovaných změn

Celá strategie strukturní proměny FF UK reaguje na kontext, v němž se nacházíme. Vysoké školy v několika příštích letech změní akreditace většiny svých studijních programů, kterým končí platnost. Je to po dekádě velká příležitost k inovacím ve vzdělávání i s ohledem na současné velké změny v důsledku nástupu umělé inteligence, které dramaticky rychle mění všechny obory, nejen humanitní.

Zároveň upozorňujeme na to, že veřejné financování vysokého školství dlouhodobě stagnuje, resp. nominálně klesá. Se zvyšováním průměrné mzdy přitom vzniká oprávněný tlak na konkurenceschopné ohodnocení akademických i administrativních pracovníků.

Ekonomická situace FF UK je křehká. V loňském roce se nám podařilo přejít na vyšší jednotné mzdové tarify podle nového Vnitřního mzdového předpisu UK, toto zvýšení nákladů ale není dostatečně kryto institucionálními prostředky, které dostáváme z univerzity. Současně se vyrovnáváme s postupným ukončením podpory malých oborů ze strany státu i rektorátu. Musíme se také připravit na pravděpodobné finanční dopady chystané evropské směrnice o rovném odměňování. Demografické analýzy rovněž predikují negativní demografický vývoj v populaci uchazečů o studium na vysokých školách ve střednědobém horizontu.

Závěrem: Jakou fakultu chceme

Chceme posunout FF UK do podoby stabilního centra humanitních a společenských věd – stabilního i v době stagnace rozpočtu vysokého školství, proměn poptávky po dovednostech absolventů nebo demografických výkyvů v populaci uchazečů o studium.

Proces letošních organizačních změn je nyní na začátku. Organizační změny vytvářejí nový půdorys pro potenciál zavedení nových modelů ve výuce a výzkumu. V prvních letech po účinnosti organizačních změn se tento potenciál postupně naplňuje (novými akreditacemi, novými projekty apod.). Spouštíme tedy ve skutečnosti několikaletý proces přechodu z jednoho modelu organizace na jiný, stabilnější a kvalitnější.

vedení FF UK

<https://www.ff.cuni.cz/2026/07/ff-uk-pripravuje-organizacni-zmeny>